

Kærlighedens pris

Madame Niensens "Lamento" begynder med en forfærdelig ildebrand, men den tænder ikke en indre flamme i læseren

bog

AF SVEND SKRIVER
kultur@k.dk

De fleste mennesker har vel funderet over kærlighedens væsen undervejs i deres liv. Det er vigtigt for alle og derfor fylder emnet meget i skønlitteraturen.

Madame Niensens lille nye roman er ingen undtagelse. Den handler om kærligheden, eller mere præcist den handler om en meget stærk forelskelse mellem en kvinde og en mand. De udlever forelskelsen efter alle kunstens regler og gifter sig med hinanden. Derefter går forholdet op i flammer.

"Lamento" er fortalt fra kvindens perspektiv. Hun fortæller om sit liv til sit barn, det kærlighedsbarn, der kom ud af det turbulente forhold mellem hende og manden. Hun genoplever i detaljer fryden og ekstasen, da alt endnu var skønt og smukt og forholdet ukomplikeret. Det er beretningen om den intense kærlighed, der var, som driver plottet frem.

Romanen åbner døren til

forelskelsens rum op på vid gab. Fortælleren undersøger den intense følelse som tilstand. Hun reflekterer over, hvad den gør ved mennesker.

Hun forklarer: "Forelskelsen kan være så voldsom, febril og fortærende, at kærligheden, der skal opstå af den, bliver en skuffelse, verden vender tilbage, tiden begynder at gå, og det føles som fravær og forræderi, med ét er man revet fra hinanden".

I et moderne sekulariseret og stærkt individualiseret samfund er kærligheden blevet det element, der alene skal fastholde de to parter i et ægteskab. Derfor er forfatteren Madame Niensens fortælling om den totale forelskelse relevant. For det er et paradoks i vores tid, at den intense forelskelse iscenesættes som den ideale form af kærlighed, der skal til for at få et parforhold til at holde.

Vi ved jo samtidig fra almindelig erfaring, at en intens forelskelse kun varer omkring et års tid og derfor skal transformeres til andre former for kærlighed for at danne grundlag for et ægteskab. Romanen handler derfor også om den pris, to unge mennesker betaler for deres mang-

Madame Nielsen: Lamento. En kærlighedsroman. 192 sider. 229,95 kroner. Grif.

lende evne til at forstå og forvandle kærligheden. I stedet for varighedens glæde erfarer de skuffelsen, fraværet og forræderiet for nu at genbruge fortællers ord fra citatet.

Man kan desuden anskue Madame Niensens fortælling som en form for spejling af ellers kommentar til værket "Claus Beck-Nielsen (1963-2001). En biografi", hun udgav under forfatternavnet Claus Beck Nielsen i 2003. Dengang blev en række elementer i den nye romans handling set fra mandens perspektiv. Nu er perspektivet kvindens.

Ud fra en ren intellektuel iagttagelse kan man lade sig begejstre af Madame Niensens avancerede æstetiske manøvrer i en tid, hvor køn og identitet ikke længere er stabile. Og hendes nye roman

rummer gåder, spejlvendinger og en mangfoldighed af indtryk og adækvate udtryk. Alligevel savner man noget.

Madame Nielsen er velkrirende. Ingen tvivl om det, men indimellem tager ambitionen om det perfekte sprog magten over forløbet. Bedst som plottet ruller derudad, snubler læseren over en sætning, der består af indskud på indskud på indskud. Prosasyntaksen spændes til det yderste. Men hvorfor egentlig? Man kæmper indædt for at finde ud af, hvad der står og taber indlevelsen på gulvet. Så begynder man igen at læse, men er nu hægt af. Og det er ikke let at komme tilbage på sporet. Sproget spærrer for oplevelsen af værkets verden.

Hertil kommer, at man aldrig for alvor bliver grebet eller anfægtet under læsningen. Romanen begynder med en forfærdelig ildebrand, men den tænder ikke en indre flamme i læseren. I hvert fald ikke i undertegnede.

Er romanen så ligegyldig? Nej, slet ikke. Den præsenterer en episk refleksion over forelskelsen og diskuterer kærlighedens pris i et formfuldendt sprog. Det er dens primære styrke. ■

billedet | Banksy er tilbage

▲ ET MYSTISK VÆGMALERI dukkede i sidste uge op på hjørnet af Rothersey Avenue i Lenton, Nottingham i Storbritannien. Vægmaleriet, der forestiller en lille pige med en hulahooping, lavet af et cykeldæk, satte hurtigt gang i spekulationer om, hvem kunstneren bag værket kunne være, og flere pegede på den berømte graffiti-kunstner Banksy, hvis identitet stadig er ukendt. Som det ses på billedet, er det sort-hvide værk placeret på en mur bag en ødelagt cykel, der er låst til en lygtepæl, og som netop mangler et dæk. Beboere i området har ifølge

nyhedsmediet The Guardian fortalt, at den ødelagte cykel dukkede op på samme tid som det mystiske vægmaleri. Nu har Banksy selv lagt et billede af værket på sociale medier og dermed bekræftet, at han står bag værket. Banksy er kendt for sine værker i det offentlige rum, der ofte rummer et stærkt politisk budskab. Banksys hidtil dyreste værk "Devolved Parliament", hvor britiske politikere i Underhuset er blevet erstattet med chimpanser, blev sidste år solgt for 9,9 millioner pund (81 millioner danske kroner). ■ – Foto: Carl Recine/Reuters/Ritzau Scanpix.

Drama om litteraturhistoriens store sexist er en kraftfuld prædiken

Langt om længe udkommer Tirso de Molinas skuespil om Don Juan fra den spanske guldalder på dansk

bog

AF KRISTIAN ØSTERGAARD
kultur@k.dk

"Bedrageren fra Sevilla og Stengæsten" blev opført første gang i 1624. Munken Gabriel Téllez anvendte pseudonymet Tirso de Molina, da han skrev dramaet om Don Juan. Siden er der kommet flere end 600 gendigtninger af motivet. Ja, der findes næppe noget andet europæisk værk, der i den grad har inspireret forfattere.

Charles Baudelaire digtede om Don Juan, Molière forfattede et lystspil om ham, og

Søren Kierkegaard begik en afhandling om den spanske adelsmand.

Men det er første gang, at det oprindelige grundlag for figuren Don Juan er oversat til dansk, skønt skuespillet er et højdepunkt i den spanske guldalderdigting fra 1580 til 1680. Ellers er det ikke ret meget, vi ved om Tirso de Molina (1579-1648). Vi ved dog, at han blev født i Madrid, at han studerede i Alcalá, og at han som munk fik i opdrag at løse købe krigsfanger fra tyrkerne.

Dertil kom, at teologen afattede en lang række dramater, hvoraf de fleste er forsvundet. Til alt held gælder det ikke "Bedrageren fra Sevilla og Stengæsten", der er i tre akter

Tirso de Molina: Bedrageren fra Sevilla og Stengæsten. Oversættelse: Sanna Bertram. 175 sider. 250 kroner. Stauer.

uden introduktion af persongalleri eller skitsering af handling, men de vigtigste temaer er da også rykket op i selve titlen.

Stykket handler om en bedrager, der brillerer med stor opfindsomhed som forfører, og om "Stengæsten" eller sta-

tuen, som bliver vakt til live af selvsamme forførs frækhed. For fræk er han.

Don Juan forfører ved at foregive at være en anden eller ved at smigre, true og afgive falske løfter. I stykket forfører han fire kvinder, hvoraf de to tilhører adelsstanden, mens de to andre tilhører folket. Hos Don Juan er det kvantiteten, der tæller, og på den måde er han meget demokratisk indstillet – alle kvinder er for ham lige meget eller lige lidt værd.

Søren Kierkegaard var engang med en ven i Det Kongelige Theater for at se Mozarts opera Don Juan. Vennen spurgte: "At elske 1003 kvin-

der, er det ikke det samme som ingen at elske?". Hvortil Kierkegaard replicerede: "Jo, men det er mere underholdende!"

Kierkegaard var faktisk så godt underholdt, at han grundigt analyserede Don Juan i hovedværket "Enten-Eller", hvor han sammenligner ham med en smutsten. Så længe, stenen smutter, er der kraft over den, og så ser det ud, som om den danser. Men uden kraft fra hånden synker stenen straks, og "således danser han over afgrunden jublende i sin korte frist". Eller derfor er Don Juan konstant nødt til at indlede nye erobringer, og han aflejer alle advarsler om, at der vil være

en pris at betale for denne krænkende adfærd: "Bevar mig vel! Den tid, den sorg!".

Herved angiver Don Juan et tredje tema i stykket, som handler om bod eller anger. Se, hvad jeg kan tillade mig, uden der sker mig noget! Anger kan han gøre, når han bliver gammel. I afslutnings-scenen bliver dette udsagn vendt mod Don Juan: "Beklager; sent du angret".

Ordene er sagt af "Stengæsten", som i virkeligheden hedder Don Gonzalo og er fader til en af de kvinder, som Don Juan ledte i ufore. Da Don Gonzalo forsøgte at forhindre Don Juan deri, blev han dræbt.

I Sevilla ser Don Juan Don

Gonzalo på ny som statue i en kirke. Helt uforsagt trækker han statuen i skægget og inviterer ham på aftensmad, og Stengæsten stiger ned fra sin sokkel og deltager i en middag, hvorunder han gengælder invitationen. Den dumdrigtige Don Juan møder derfor op i et kapel, hvor Stengæsten beværter ham med skorpioner og hugorme. Til slut griber statuen Don Juan med sin hånd og trækker ham ned i helvedes flammer.

Stykket ender med, at den moralske orden bliver genetableret, idet de rette personer bliver formælet med hinanden, men moralen er tillige, at de forførte kvinder bærer skammen med sig, fordi de ik-

ke gennemskuede det vulgære, påtrængende og fornærende i Don Juans fremfærd.

Don Juan var sin tids sexist, han var befængt med den højeste grad af moralsk brist, hvorfor han som en anden Harvey Weinstein kunne erklære: "Min største glæde er at forføre en kvinde og at frarøve hende æren".

Men der er altså en pris at erlægge for den skamløse adfærd, og i den forstand skrev den spanske munk en kraftfuld prædiken med indbyggede humørbomber om hovmod, der står for fald.

En erfaring, som ganske mange mænd gør i MeeToo-epoken. Spørg bare Morten Østergaard. ■

Kristeligt Dagblad | Læsermøder

Samtaler · Interviews · Debatter · Foredrag

Deltag hjemmefra

Digitalt læsermøde

Er sekulære samfund stadig troende samfund?
Interview med historiker Tom Holland og redaktør Anders Ellebæk Madsen

Oplev den engelske historiker og bestsellerforfatter Tom Holland i interview om hans nye bog "Herredømmet".

Kristeligt Dagblad spørger blandt andet forfatteren om, hvordan borgerrettighedsbevægelser, The Beatles og MeToo-bevægelsen ifølge ham kan føres tilbage til kristendommen. Og er sekulære samfund stadig troende samfund? **Foregår på engelsk.**

Dato: Mandag den 26. oktober
Pris: Gratis for abonnenter. Inklusive bog 240 kr.
Pris: ikke-abonnenter 50 kr.
Normalpris bog og billet 350 kr.
Tilmelding påkrævet
Tilmeld dig på www.k.dk/læsermøder

Digitalt læsermøde

Hvordan kan sang skabe forbundethed mellem mennesker?
Interview med sociolog Anette Prehn

Ved dette digitale læsermøde sættes der fokus på, hvordan man kan skabe øget forbundethed mellem mennesker. Sociolog, foredragsholder, sangskriver og forfatter Anette Prehn og en journalist fra Kristeligt Dagblad stiller skarpt på fællessangens mange gode sideeffekter og positive smitetryk. Anette Prehn tager udgangspunkt i sin nye bog "Det syngende menneske".

Dato: Mandag den 2. november
Pris: Gratis for abonnenter. Inklusive bog 200 kr.
Pris: ikke-abonnenter 50 kr.
Normalpris bog og billet 325 kr.
Tilmelding påkrævet
Tilmeld dig på www.k.dk/læsermøder

Digitalt læsermøde

Menighedsråd – hvordan får man et frugtbart og gnidningsfrit samarbejde?
Paneldebat med tre kirkeeksperter og redaktør af Kirke.dk Kåre Gade

I samarbejde med Kirke.dk og redaktør Kåre Gade afholder Kristeligt Dagblad et læsermøde om det gode menighedsrådsarbejde. Både for garvede og nye medlemmer.

Er arbejdsgangene tunge, eller mangler I konkrete, praktiske råd? Se med, når Kåre Gade er ordstyrer for en ekspertsamtale mellem blandt andre Mette Bock om gode rammer for kirkens liv.

Dato: Mandag den 23. november
Pris: Gratis for abonnenter.
Pris: ikke-abonnenter 50 kr.
Pris: Gratis for abonnenter. Tilmelding påkrævet
Tilmeld dig på www.k.dk/læsermøder

Digitalt læsermøde

Kampen mod antisemitismen i 1930'erne og 1940'erne.
Interview med professor emer. Martin Schwarz Lausten

Få et historisk indblik i Hans Fuglsang-Damgaards kamp mod antisemitismen i 1930'erne og 1940'erne. Den markante danske teolog og biskop portrætteres i Martin Schwarz Laustens nye bog "Biskoppen og jødeforfølgelserne".

Ved dette digitale læsermøde interviewes forfatteren om Fuglsang-Damgaard og bogens tilblivelse.

Dato: Torsdag den 26. november
Pris: Gratis for abonnenter. Inklusive bog 225 kr.
Pris: ikke-abonnenter 50 kr.
Normalpris bog og billet 350 kr.
Tilmelding påkrævet
Tilmeld dig på www.k.dk/læsermøder